

Ísrael og kenningin um guðlegt rétt: Þegar lífun krefst mótstöðu

„Þeir sem gera friðsamlega byltingu ómögulega munu gera ofbeldisfulla byltingu óumflýjanlega.“
- John F. Kennedy

Inngangur: Þegar lögin vernda ekki lengur

Alþjóðalög voru sköpuð til að hemja vald - til að vernda hina varnarlausu og setja bönd á hina sterku. En í máli Ísraels og Palestínu hefur sú loforð brostið. Í dag virka lögin sem skjöldur fyrir hernámsmanninn og búr fyrir hina hernumdu.

Palestínumenn eru sagðir að mótstaða - friðsamleg eða vopnuð - sé ólögmæt. Þeir eru fordæmdir hvort sem þeir ganga vopnlausir eða bregðast við með valdi. Á sama tíma brýtur Ísrael alþjóðalög án refsivistar, studd af öflugum bandamönnum og huldu í frásögnum um öryggi og söguleg áföll.

Þessi ritgerð heldur því fram að **þjóðir**, líkt og ríki, hafi **meðfæddan rétt til að verja sig gegn tortímingu**. Rétt eins og 51. grein Sáttmála Sameinuðu þjóðanna staðfestir rétt þjóðar til sjálfsvörn, svo verður einnig að viðurkenna að **ríkislausir og kúgaðir** hafi rétt til að standa gegn. Þegar friðsamleg mótmæli eru kæfð og lög beitt á mismunandi hátt, verður mótstaða ekki aðeins réttlætanleg - heldur nauðsynleg til að lifa af.

Lagaleg refsingarleysi Ísraels og hruni alþjóðlegra staðla

Í áratugi hefur Ísrael brotið grundvallarreglur alþjóðalaga án refsingar.

Alþjóðadómstóllinn (ICJ) úrskurðaði hernám Ísraels á palestínsku landsvæði ólöglegt. Áframhaldandi landnám starfsemi brýtur gegn **Fjórðu Genfarsamningnum**. Lokun Ísraels á Gaza - lýst af **Amnesty International** sem sameiginleg refsingu - hefur skapað mannúðarkreppu.

Þrátt fyrir þessa niðurstöðu hafa **engar raunverulegar afleiðingar** komið fram:

- **Engar refsiaðgerðir**, jafnvel eftir ráðgefandi álit ICJ frá 2024 sem kallaði á endurskoðun tengsla við Ísrael.
- **Engar handtökuskipanir frá ICC** tengdar Stóru göngu endurkomunnar, þrátt fyrir skýrar vísbendingar um stríðsglæpi.
- **Engin framfylgd** alþjóðlegra úrskurða af stórveldum.

Alþjóðalög virka aðeins ef þau eru beitt **almennt**. Þegar þau refsá hinum veikburða og vernda hina sterku, missa þau lögmæti sitt. Palestínumenn eru sagðir að fylgja lögum - en

lögin vernda þá ekki lengur.

Stóra gangan um endurkomu: Þegar friðsamleg mótmæli eru skotin

Árið 2018 tóku tugþúsundir Palestínumanna í Gaza þátt í **Stóru göngu endurkomunnar** - röð friðsamlegra mótmæla þar sem krafist var réttar til að snúa aftur til forfeðra sinna og að lokun yrði aflétt. Svar Ísraels var ekki samtal, heldur skothríð frá leyniskyttum.

Í lok árs 2019:

- **214 Palestínumenn voru drepnir**, þar á meðal **46 börn**,
- Yfir **36.000 særðir**, margir varanlega limlestir,
- **156 limir amputeraðir**,
- **27 lamaðir** vegna mænuskaða.

Rannsóknarnefnd Sameinuðu þjóðanna komst að því að flestir þeirra sem voru skotnir stóðu **ekki frammi fyrir yfirvofandi ógn**, og að framferði Ísraels væri líklega **stríðsglæpir**.

Og samt - engar refsiaðgerðir. Engar handtökur. Engar réttarhöld. Heimurinn leit undan.

Ef friðsamleg mótmæli mæta byssukúlum, hvaða siðferðilegt eða lagalegt kerfi getur krafist ofbeldisleysis? Í ljósi þessa er **mótstaða ekki öfgastefna** - hún er síðasta úrræði hinna yfirgefina.

Kenningin um guðlegt rétt og endurkoma fullveldisóháðis

Réttlæting Ísraels fyrir einkarétti gyðinga á sögulegu Palestínu er oft rótgróin ekki aðeins í nútímalögum heldur í **bíblíulegu loforði** - að Guð hafi gefið þetta land gyðingabjóðinni. Þessi guðfræðilega fullyrðing, studd af bandarískum evangelíkönum, ýtir undir bæði stefnu og refsileysi. Vers eins og „*Ég mun blessa þá sem blessa þig*“ (1. Mósebók 12:3) eru notuð til að helga ríkisofbeldi.

Þetta endurómar **kenninguna um guðlegt rétt** sem konungar notuðu einu sinni til að réttlæta algjört vald:

- Rétturinn til að skattleggja að geðþótta,
- **Ius primae noctis** (réttur fullvalda til að misnota),
- Valdið til að lýsa einhvern **útlægan**, svipta hann öllum lagalegum verndum.

Í því kerfi *var* konungurinn lögin - og þeir sem stóðu gegn voru **ekki borgarar**, heldur glæpamenn. Í dag standa Palestínumenn frammi fyrir svipaðri raunveruleika. Ísrael starfar sem fullvalda yfir lögum. Palestínumenn, glæpavæddir jafnvel fyrir táknræna mótstöðu, eru meðhöndlaðir sem **útlægir** - íbúar sem **hvert ofbeldi er leyfilegt gegn**.

Þetta er ekki gyðingahatur – þetta er höfnun á sínískri réttindakenningu

En **þetta er ekki gyðingdómur**. Gyðingdómur kennir réttlæti, ekki landvinninga. Spámennirnir krefjast samúðar, ekki yfirráða:

„Ég er Drottinn; ég hef kallað þig í réttlæti... Ég mun gefa þig sem sáttmála fyrir þjóðina, ljós fyrir þjóðirnar.“
- Jesaja 42:6

Sönn gyðinga siðfræði krefst auðmýktar, réttlætis og samkenndar með hinum kúguðu. Umbreyting sínisma á „útalningu“ í **réttindakenningu** er ekki framlenging á gyðingdómi - hún er **svik** við hann.

Erfðafræðilegur uppruni og lög um endurkomu: Nútíma guðfræðileg mótsögn

Lög Ísraels um endurkomu (1950) veita hvaða gyðingi sem er - skilgreindur sem hver sá sem hefur einn gyðinga afa eða ömmu eða er nýgenginn - rétt til að flytjast til landsins og öðlast ríkisborgararétt, óháð því hvort þeir eða forfeður þeirra hafi nokkurn tíma búið í landinu. Aftur á móti er Palestínumönnum, sem hraktir voru á brott árin 1948 og 1967 - margir sem geta rakið ættir sínar í Palestínu aftur í árþúsundir - **bannað að snúa aftur**.

Stefnan er sett fram sem svar við ofsóknum gyðinga. En guðfræðilegir undirtónar hennar endurspeglar **guðlegt rétt** hugsun: sumir eru *réttmætir* að landinu vegna trúarlegs sjálfsmyndar; aðrir, jafnvel þeir sem fæddir eru á landinu, eru það ekki.

Erfðafræðilegar rannsóknir grafa undan þessari fullyrðingu. **Palestínskir kristnir** og margir **palestínskir múslimar** hafa sýnt sig í erfðafræðirannsóknum að vera **beinir afkomendur fornra Levantísku íbúa**, þar á meðal Kanverja og fyrstu Ísraelíta. Tengsl þeirra við landið eru **dýpri, samfelld og staðbundin**.

Þannig eru lög um endurkomu ekki aðeins mismununar - þau eru sögulega afturhaldssöm. Þau veita forréttindi þeim sem hafa **guðfræðilegar eða diasporískar kröfur** á meðan þau neita endurkomu þeim sem hafa **erfðafræðilega samfellu**.

Mótstaða sem réttur: Lifun og sjálfsákvörðun

51. grein Sáttmála Sameinuðu þjóðanna staðfestir að allar þjóðir hafi **meðfæddan rétt til sjálfsvörn**. En hvað með þjóðir án ríkis? Hvað með íbúa undir umsátri?

Palestínumenn eru ekki hernaðarleg ógn. Þeir eru **ríkislaus þjóð** sem stendur frammi fyrir:

- Herhernámi,
- Landfræðilegri sundrun,

- Kerfisbundinni eignatöku,
- Efnískri hreinsun.

Þeim er neitað um vatn, heilbrigðisþjónustu, menntun og grunnfrelsi til hreyfingar. Börn þeirra eru dæmd í hernaðardómstólum. Þegar þau mótmæla friðsamlega, eru þau skotin. Þegar þau standa gegn hernaðarlega, eru þau kölluð hryðjuverkamenn.

Í þessu samhengi er mótstaða ekki lúxus - hún er **líffræðileg nauðsyn**. Hún er lifun.

Þegar lög verða óréttlæti: Upplausnarmenn sem urðu hetjur

Í gegnum söguna, þegar lög hafa verndað kúgara og glæpavætt hina kúguðu, hefur mótstaða brotið þessi lög - og breytt heiminum:

- **Nelson Mandela**, fangelsaður sem hryðjuverkamaður, vann síðar friðarverðlaun Nóbels.
- **Rosa Parks**, handtekin fyrir borgaralega óhlýðni, kveikti hreyfingu.
- **Claus von Stauffenberg**, tekinn af lífi fyrir að reyna að drepa Hitler, er nú heiðraður sem hetja.

Í tíma konunga voru **uppreisnarmenn útlægir** - sviptir öllum réttindum, veiddir af ríkinu. En það voru þessir uppreisnarmenn sem leiddu til loka **fullveldisóháðis** og fæddu nútíma réttlæti.

Þegar lögin þjóna ekki lengur fólkinu, er uppreisn ekki glæpur - hún er **grundvallar**.

Niðurstaða: Endalok afsökunar, endurkoma réttlætis

Oft er sagt að Ísrael verði að skiljast í gegnum áföll Helfararinnar. Að ótti þess sé rótgróinn í ofsóknum, og að hörku þess sé varnarviðbragð. Og vissulega taka lög oft tillit til bakgrunns - rétt eins og dómari gæti vigt æsku fulla af ofbeldi hjá sakborningi.

En **77 ár** eru liðin síðan Helförin átti sér stað. Ísrael er ekki áfallasæll barn - það er kjarnorkuvæddur svæðisbundinn ofurvaldur, sem hernæmir milljónir.

Áföll geta útskýrt hegðun. **Þau afsaka hana ekki að eilífu.**

Þegar áfallasæll einstaklingur verður ofbeldismaður, grípa lögin inn í. Þegar áfallasælt ríki verður endurtekin brotamaður, verður heimurinn að bregðast við.

Ef alþjóðalög eiga að þýða eitthvað, verða þau að gilda um **alla**. Ef friður á að vera mögulegur, verður hann að byrja á **réttlæti**. Og þegar friðsamlegar leiðir eru lokaðar - þegar lögin verða tæki kúgunar - **verður mótstaða skylda**.

Að berjast til baka, þá, er ekki glæpur. Það er **siðferðileg skylda**. Það er **lífslögmál**. Það er augnablikið þegar **útlægurinn verður réttlátur**.